

Bemærkninger til lovforslaget

Behovet for en retlig regulering af »fotografering til systematisk overvågning af personer på offentligt tilgængelige steder« er blevet accentueret af den TV-overvågning af gågaden i Hobro, som den derværende gågadeforening har planer om og allerede har praktiseret i en kortere periode.

I den gældende lovgivning findes der ikke regler, der klart dækker denne form for krænkelse af den personlige integritet.

Straffeloven forbyder anvendelse af apparatur til hemmelig aflytning eller optagelse af samtaler, som den pågældende ikke selv deltager i (§ 263, pkt. 3), uanset om samtalen foregår et privat eller offentligt tilgængeligt sted. Derimod er det i den gældende straffelov kun fotografering af personer, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted, der er reguleret (§ 264 a).

Der er heller ikke ved vedtagelsen af registerlovene taget højde for de krænkelse af den personlige integritet, som den nyeste fototekniske udvikling giver mulighed for. Lov nr. 294 af 8. juni 1978 om offentlige myndigheders registre omfatter kun edb-registre. Loven om private registre omfatter også andre former for »systematisk registrering, der omfatter oplysninger om personer, institutioners, foreningers eller virksomheders private eller økonomiske forhold eller i øvrigt oplysninger om personlige forhold, som med rimelighed kan forlanges unddraget offentligheden« (lov nr. 293 af 8. juni 1978 om private registre m. v., § 1).

Registertilsynet har haft sagen om TV-overvågningen i Hobro forelagt. På baggrund af gågadeforeningens oplysninger om, at optagelserne enten slettes dagen efter, at optagelserne har fundet sted, eller videregives til politiet, er det registertilsynets opfattelse, at der i den konkrete sag er tale om en indsamling af oplysninger, der ikke samtidig har karakter af en systematisk registrering af oplysninger, som nævnt i lov om private registre, § 1. Registertilsynet har ikke taget stilling til, hvorvidt sådanne video-TV-optagelser vil være omfattet af loven, såfremt de opbevares i længere tid af gågadeforeningen eller andre (Registertilsynets skrivelse til SF-Hobro af 7. august 1980). Endelig skal

nævnes, at den gældende lov om retten til fotografiske billeder omfatter ophavsretlige problemer og ikke tager stilling til problemerne vedrørende beskyttelse af de fotograferedes personlige integritet.

Registerudvalget definerede begrebet »den personlige integritet« således: »at begrebet som en væsentlig bestanddel indeholder en retsbeskyttet adgang til at leve uden kontrol, indblanding eller overvågning på alle områder, hvor en sådan indblanding ikke er uskadelig eller pånøder sig af samfundsmæssige grunde.« (Betænkning om offentlige registre 767/1976, side 14).

Der er ingen væsentlige samfundsmæssige hensyn, der taler for TV-overvågning eller anden udnyttelse af fotoudstyr til systematisk overvågning af personer på offentligt tilgængelige steder – tværtimod. Det er ikke sandsynliggjort, at denne form for overvågning har en kriminalpræventiv effekt. En eventuel kriminalpræventiv effekt består formentlig blot i, at kriminaliteten flyttes til andre områder. Til eksempel kan nævnes, at der i 70'erne i Danmark har været en stagnation i indbrud i virksomheder og forretninger, som kan skyldes stigende anvendelse af tyverialarmer m. v. Samtidig har der været en stigning i antallet af indbrud i boliger. Det er endog sandsynligt, at anvendelse af TV-overvågning vil bidrage til en proces, der på længere sigt skaber øget kriminalitet. TV-overvågning og lignende af f. eks. en gågade kan medføre, at færre har lyst til at færdes i gaden, og færre mennesker betyder færre sociale barrierer mod kriminalitet. I den kriminologiske forskning er det erkendt at »folks synlighed for hinanden, afhængighed af hinanden, kendskab til hinanden og kontakt med hinanden er vel den væsentligste og mest intensive form for kriminalpræventiv foranstaltning, vi kender« (Flemming Balvig, Angst for kriminalitet).

Selv en intensiv TV-overvågning kan aldrig erstatte den kriminalpræventive effekt, der ligger i den uformelle og mellemmenneskelig kontakt, og i øvrigt er det gennemkontrollerede samfund et skræmmende perspektiv.